
Medisinsk forskningsetikk 50 år etter Nürnberg

ARTIKKEL

RUYTER KW

Sammendrag

I Nürnberg for 50 år siden stod vel 20 tyske leger tiltalt for forbrytelser mot menneskeheten. Markeringen av jubileet er en påminnelse om at medisinsk forskningsetikk er foranlediget av grove misbruk. Mange forskere i dag mener at Hitler-tidens medisinske eksperimenter "vaksinerte" etterkrigstidens forskere mot misbruk. Et tilbakeblikk viser atvaksinasjonen har hatt begrenset virkning og at ingen kan slå seg til ro med at hendelsene under Hitler var så særegne at de aldri kan skje igjen. I etterkrigstiden ble det gradvis innført nye tiltak, som oftest som reaksjon på misbruk, for å beskytte forsøkspersoner. Først kom kravet om informert samtykke, dernest kom forskningsetiske komiteer. Tiltakene har utvilsomt bidratt til å redusere misbruk i betydelig grad. Men der hvor misbrukene har vært størst i etterkrigstiden, i medisinsk forskning i militæret, står det informerte samtykke svakt og prosjekter blir sjeldenvurdert av en komité. Med støtte fra forskningsråd, tidsskrifter og industri kan den forskningsetiske beredskapen styrkes ytterligere. Medisinske fakulteter anbefales å arrangere en årlig minnedag for ofrene for medisinsk forskning for å styrke bevisstheten om at selv de mest anerkjente ikke er beskyttet mot fristelser.

Publisert: 10. desember 1997. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 18. august 2026.